

6. PRAKTISK-PEDAGOGISK UTDANNING (PPU)

De som har 3-årig fagutdanning, cand.mag.-, cand.philol.-, cand.polit.- eller cand.scient-/(cand.real)-eksamen og som vil søke fast tilsetning i grunnskolen eller i den videregående skolen, må gjennomføre en praktisk-pedagogisk utdanning (PPU). PPU ved universitetene er nå ettårig.

6.1 ORGANISERINGEN AV ETTÅRIG PPU (20 VEKTTALL)

F.o.m. studieåret 1998/99 iverksettes en ny modell for organiseringen av den praktisk-pedagogiske utdanningen. Det gjelder også nye studieplaner som avviker fra tidligere ordninger. For PPU del 1 trer nyordningen i kraft f.o.m. høstsemesteret 1998 og for PPU del 2 trer nyordningen i kraft f.o.m. vårsemesteret 1999

6.1.1 PPU 1 - INNENFOR GRADEN - 10 VEKTTALL

10 vt. av det praktisk-pedagogiske studiet kan ligge innenfor graden. Studiet tas som et samlet, heltids PPU-semester når studentene har gjennomført godkjente fagstudier på minst 20 vt. (grunnfag/godkjent emnegruppe) i hvert av 2 fag.

PPU 1 består av 3 deler:

- Fagdidaktikk i fagstudiet.
Til sammen 5 vekttall fordel likt på to fag.
- Pedagogikk i PPU 1 (PPPT1) - 5 vekttall.
Dette er et fellesemne og må tas som en del av det samlede PPU i 1.-semesteret.
- Praksisperioden i PPU 1 er 5 uker.
Studentene får praksisopplæring i 8 - 10 t. pr. uke i skoleverket i de fagene de tar fagdidaktikk i.

I innværende studieår utredes mulighetene for et mer fleksibelt PPU-tilbud til studenter i enkelte profesjonsutdanninger og programmerte studier, bl.a. de særskilte læreutdanningsprogrammene (for tiden PLUM).

Pensumslistene i fagdidaktikk fås ved det enkelte institutt. Pensumsliste i pedagogikk fås ved Program for lærerutdanning. Opplysning om eksamensordning i fagdidaktikk og pedagogikk fins i studieplanen for det enkelte emne.

6.1.2 PPU 2 - UTENFOR GRADEN - 10 VEKTTALL

Studiet gjennomføres som et heltids PPU-semester etter gradstudiene, og forutsetter at studentene har tatt PPU 1. Hele studiet tas ved Program for lærerutdanning, og det består av 3 deler:

- Pedagogikk (PPPT2) - 5 vekttall - som bygger på pedagogikk (PPPT1) i PPU 1.
- Fagdidaktikk - 5 vekttall - fordelt likt på to fag og som bygger på fagdidaktikk i PPU 1.
- Praksisperioden i PPU 2 er 7 uker. Studentene får praksisopplæring i 8 - 10 t. pr. uke i skoleverket i de fagene som de tar fagdidaktikk i, og praksisen bygger på praksisen i PPU 1.

Penumslistene for PPU 2 fås ved Tapir Bokhandel eller ved Program for lærerutdanning (PLU). Eksamensordningen for PPU 2 er under utredning.

6.2 STUDIEPLANER ETTÅRIG PPU (20 VT.)

Studieplanene må sees i sammenheng med «Nasjonale rammeplaner for praktisk-pedagogisk utdanning ved universitetene og de vitenskapelige høyskolene». Den nasjonale rammeplanen er overordnet studieplanen for lærerutdanning ved de enkelte universitetene. Rammeplanen fås ved PLU.

6.2.1 PEDAGOGISK TEORI

Det vil komme nye studieplaner i pedagogisk teori for PPU del 1 fra høsten 1998 og for PPU del 2 fra våren 1999. Høsten 1998 vil de gamle studieplanene gjelde for PPU del 2.

Studiet i pedagogisk teori skal bidra til at studentene utvikler en helhetlig forståelse av oppdragelse, skole og undervisning. Gjennom studiet skal studentene utvikle grunnleggende kompetanse for å kunne analysere skolens oppgaver og funksjon i samfunnet og forstå barn og unges oppvekstvilkår og sosialisering i dagens samfunn. Studiet skal gi et teoretisk grunnlag for en kontinuerlig vekst som skapende og reflektert menneske.

Studentene skal lære å planlegge og begrunne undervisning og lede læringsprosesser i samsvar med skolens lover og læreplaner, og arbeide målrettet og kritisk slik at deres praktiske undervisningsarbeid stadig forbedrer de frie studiene ved NTNU. Eksamensdager finnes i egen tabell bakerst i boka.

PT 2 Pedagogisk teori (Del II - Påbygningsstudiet), 4 vekttall

NB! (Gjelder kun høsten 1998)

Mål

Andre del av studiet i pedagogisk teori er mer praktisk rettet. Det har som mål at studentene skal bli istand til å analysere og forstå den praktiske virksomheten i skolen og klasserommet, og gi grunnlag for planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning på selvstendig basis og i samarbeid med andre. Gjennom studiet skal studentene:

- utvikle forståelse for barn og unges personlighetsutvikling og motivasjon for skolearbeidet
- tilegne seg kunnskap om og erfaring med elevenes læring i skolen og analyse av elevenes læreforutsetninger, og hvordan de kan tilpasse undervisningen til elevenes forutsetninger innenfor skolens ressursrammer

- i samarbeid med kolleger og elever utvikle kunnskap om og ferdighet i undervisningsplanlegging og ulike andre arbeidsformer i klasserommet, måter å organisere undervisning på og hvordan undervisning og læring-resultater kan vurderes
- utvikle forståelse for hva som utgjør skolen som organisasjon, hvordan denne virker inn på lærerens arbeid, og hvordan lærerens arbeid og skolens virksomhet kan forbedres gjennom en kontinuerlig prosess.

Innhold

Emnet tar opp viktige temaer knyttet til det praktiske arbeidet i skolen, slik en lærer møter det i det daglige undervisningsarbeidet. Hovedemnene er:

- elevenes læringsprosesser som grunnlag for tilrettelegging av elevenes arbeid, herunder lærevansker og funksjonshemninger
- personlighetsutvikling og motivasjoner hos barn og unge, årsaker til motivasjonssvikt og hvordan motivasjon kan stimuleres
- ulikheter mellom elever med hensyn til ulik sosial og kulturell bakgrunn, og hvordan kjønn og kjønnsforskjeller virker inn på arbeidet i skolen
- undervisningsplanlegging, vurderingsformer, undervisningsorganisering, samarbeid og kommunikasjon i klasserommet og i skolesamfunnet
- skolen som organisasjon, rammebetingelser for undervisningsarbeid og pedagogisk utviklingsarbeid i skolen
- lærerens egenutvikling og yrkesetiske forpliktelser.

Der det ligger til rette for det, vil det bli organisert fellesemner mellom pedagogisk teori og fagdidaktikk, eventuelt som tilvalg. Slike fellesemner kan variere fra semester til semester, og framgår av timeplan for påbygningsstudiet.

Arbeidsmåter

Det legges opp til deltakelse i grupper der studentene lærer seg til å samarbeide. Studentene skal gjennom gruppearbeidet, observasjon og veiledet praksis i skolen utvikle kunnskap om og ferdighet i hvordan en kan bruke egne erfaringer som grunnlag for å bygge opp sin egen teoretiske plattform og sin egen kompetanse på en systematisk måte.

Studentene skal gjennom teori og praksis tilegne seg kunnskap om planlegging, evaluering og utviklingsarbeid i skolen. Det legges opp til fellesoppgaver der pedagogisk teori, fagdidaktikk og praksis kombineres slik at studentene utvikler en mest mulig integrert forståelse av den pedagogiske situasjonen.

Pensum

Pensumliste fås ved Tapir bokhandel og PLU

6.2.2

FAGDIDAKTIKK

Det vil komme nye studieplaner i fagdidaktikk; for PPU del 1 f.om. høsten 1998 og for PPU del 2 f.o.m.vårsemesteret Høsten 1998 vil de gamle studieplanene gjelde for fagdidaktikk i PPU del 2.

Del II, Påbygningsstudiet:

Fagdidaktikk er den disiplin som tar opp spørsmål som angår formidling av fagstoff til elever. En konsentrerer seg stort sett om tre problemstillinger:

- *Hva skal det undervises i?*
Dette spørsmålet går på fagets egenart som skolefag.
- *Hvorfor skal det undervises i faget?*
Dette angår samfunnets og skolens mål for opplæringen.
- *Hvordan skal det undervises?*
Her er det arbeids-/undervisningsmetodene som står i fokus. De tre problemstillingene griper selvsagt inn i hverandre.

Studenter med to relevante fag i fagkretsen må følge kurs i fagdidaktikk og ta eksamen i begge fagene. Det vil også bli gitt et frivillig tilbud i fagdidaktikk for studenter som har tre fag. Studenter som følger fagdidaktikk i tre fag kan velge hvilke to fag de vil gå opp til eksamen i. Studenter som har ett relevant fag i fagkretsen gis et utvidet fagdidaktisk tilbud, slik at arbeidsbyrden blir lik for studenter med ett og to fag. Det gis også tilbud om faglig fordypningsemner - for tiden tre stk. på 3 vt. hver.

Studenter som er i tvil om valg av fag må rådføre seg med personalet ved PLU. Deler av kursene i fagdidaktikk i del II er obligatorisk med 80% deltakelse for å få gå opp til eksamen. Det gjelder ca. halvparten av forelesningene (ca. 15 timer). Faglærerne gir beskjed ved semesterstart hvilke timer dette gjelder.

Pensum

Pensumlister fås ved Tapir bokhandel og PLU

MN-fag felleskomponent

Felleskomponent i påbygningsstudiet for fagene biologi, kjemi og fysikk. Sammen med den fagspesifikke del av påbygningsstudiets fagdidaktikkemne utgjør komponenten 3 vektall fagdidaktikk for de naturvitenskapelige fagene (felles for biologi, fysikk og kjemi).

Som innledning drøftes spørsmålet: Hva er naturvitenskap?

Deretter tas opp:

- naturfagets plass i skolen, naturfagsreformene i de siste 40 årene, ideene bak integrert naturfag
- gjennomgåelse av naturfagsplanen for grunnskolen og den videregående skolen
- verdisyn og miljøproblematikk
- evaluering av undervisning
- sikkerhet i laboratoriet
- ekskursjoner, leirskole, museumsbesøk, bedriftsbesøk
- utarbeiding av undervisningsopplegg
- prosjekt- og emneundervisning.

Biologi fagdidaktikk (PPU-del II), 3 vekttall

Eksamen: Se Eksamen Del II.

1.del:Felleskomponent for de naturvitenskapelige fagene Se beskrivelse foran.

2.del:Fagspesifikk del (biologi), herunder:

- drøfting av mål og arbeidsmetoder i biologiundervisningen
- fagplaner for 2Bi og 3Bi
- holdningsskapende arbeid i biologiundervisningen
- planlegging av biologiundervisning
- praktisk-teoretisk innføring i bruk av elevforsøk i biologiundervisningen
- planlegging og gjennomføring av ekskursjon i biologi
- evaluering i biologiundervisningen.

Fysikk fagdidaktikk (PPU-del II), 3 vekttall

Eksamen: Se Eksamen Del II.

I påbygningstudiet blir arbeidet konsentrert om skolefysikk knyttet til den direkte undervisning i skolen og lærerens trening.

1.del:Felleskomponent for de naturvitenskapelige fagene. Se beskrivelse foran.

2. del:Fagspesifikk del (fysikk), herunder:

- fysikkens plass i skolen, rom og utstyr, naturfagreformens betydning for fysikkfaget
- fysikkens språk, elevens forutsetninger
- undervisningsmetoder i fysikk, eksperimentets plass i undervisningen, elevforsøk, demonstrasjoner, oppgaveregning, drøfting av lærebøker og andre hjelpemidler
- sentrale begreper i fysikken: hvordan skal de presenteres for elevene?
- demonstrasjon av utstyr, bruk av overheadprojektor, film, EDB o.a.
- evaluering i skolefaget fysikk, muntlig og skriftlig.

Kjemi fagdidaktikk (PPU-del II), 3 vekttall

Eksamen: Se Eksamen Del II.

1.del Felleskomponent for de naturvitenskapelige fagene Se beskrivelse foran.

2.del Fagspesifikk del (kjemi), hvor følgende emner tas opp:

- undervisningsmåter/arbeidsmåter
- planlegging av timene (faglig og sikkerhetsmessig)
- forsøk/demonstrasjoner (litt om praktisk laboratoriearbeid)
- hjelpemidler (utstyr/apparatur/AV-midler)
- læremidler (vurdering)
- fagplanene 2Kj, 3Kj
- differensiering (muligheter for dette)
- evaluering (i timene/av skriftlige arbeider/av prøver.)

Informatikk fagdidaktikk (PPU-del II), 3 vekttall

Eksamen: Se Eksamen Del II.

Kurset vil ta opp følgende hoved- og delemner:

EDB og samfunn

- hva er viktigst, hva skal prioriteres
- operativsystemer
- dataanleggets oppbygging
- praktisk bruk av utstyret

Programmering

- hva er viktig
- metodikk, ikke språk
- styring av maskinene
- planlegging og programløsning
- overføringsverdi til andre fagdisipliner
- hva slags språk
- oppgavevalg
- evaluering

Tekstbehandling

- underliggende systematikk
- integrasjon i andre fag
- tekstbehandling og tilleggsfunksjoner

Informasjonsbehandling

- databaser
- spørreundersøkelser

Andre program

- regneark
- kommunikasjonsprogram
- tegne-/konstruksjonsprogram

Matematikk fagdidaktikk (PPU-del II), 3 vekttall

Eksamen: Se Eksamen Del II.

Undervisningen er hovedsakelig organisert om hovedemnene:

- hvordan elever lærer matematikk
- organisering av undervisning
- arbeids- og undervisningsmåter

Med utgangspunkt i elevenes forutsetninger og vår kunnskap om hvordan elever lærer matematikk, vil dette lede mot vurdering av de undervisningsmetoder som egner seg best i forhold til elevenes behov og skolesituasjon generelt.

Fagdidaktikk for tekniske fag og formgivingsfag (del I og del II)

Dette er et tilbud for sivilingeniører, sivilarkitekter og søkere med kunstfaglig utdanning. For nærmere informasjon om studiet vises til en brosjyre som kan fås ved henvendelse til Studieavdelingen, NTNU, eller PLU.

6.2.3**PRAKSIS**

Det vises til egen plan for praksisopplæringen, som fås ved PLU. PLU har ansvaret for praksis både i Del I og Del II.

Praksis omfatter observasjon av undervisning i skolen, TV-opptak og

utplassering i skolen knyttet til en veileder i hvert fag. En må ta fagdidaktikk og praksis i samme fag.

Praksis kan være gruppevis, parvis eller individuell, og omfatter praktiskpedagogisk virksomhet i vid forstand, og vil etter nærmere bestemmelser kunne ivareta ulike sider ved lærernes faglige virksomhet. Ved beregning av praksistimetall vil det bli tatt hensyn til en slik vid definisjon.

Organiseringen av praksisopplæringen framgår av plenene som fås ved PLU

6.2.4 PRAKTISKE OPPLYSNINGER VEDR. PÅBYGNINGSSTUDIET

Påbyggingsstudiet begynner ca. 20. august i høstsemesteret og ca. 6. januar i vårsemesteret. Søknadsfrist til påbyggingsstudiet er 15. april for undervisning i høstsemesteret og 1. oktober for vårsemesteret. Eget søknadsskjema og en orientering om studiet fås ved henvendelse til studentekspedisjonene eller direkte til PLU.

Studiet veksler mellom teoriundervisning og skolepraksis. Undervisningen foregår dels samlet og dels i mindre grupper. Det legges vekt på å skape et pedagogisk miljø hvor lærere og studenter i samarbeid kan drøfte undervisning og oppdragelse av unge mennesker. Det må i denne sammenheng understrekes at studiet utgjør en enhet slik at det er av avgjørende betydning for studentenes utbytte at de tar aktivt del gjennom hele opplegget.

6.3 ETTÅRIG PRAKTISK-PEDAGOGISK UTDANNING FOR FAGLÆRERE I YRKESFAG

Studietilbudet skal være et tilbud om praktisk-pedagogisk utdanning for faglærere i yrkesfaglig studieretning i videregående skole. Det kan også være åpent for andre med undervisnings- og /eller instruktøroppgaver i videregående skole, høyskoler, arbeids- og næringsliv. Studiet gjennomføres som et deltidsstudium over 4 semester. Studieplan m.m. fåes fra PLU.

